

Permanente Commissie Integriteit

Rapport van bevindingen
dhr. Wybren van Haga
april 2018

I) Procedureverloop

- Op zaterdag 16 december 2017 is een artikel verschenen in het Parool ("VVD-Kamerlid zegt de huur op") betreffende het woningbezit en het verhuur daarvan van het Tweede Kamerlid de heer Wybren van Haga.

- Vervolgens besteedde de televisiezender AT5 op zaterdag 16 december 2017 aandacht aan het Parool artikel. Op zondag 17 december 2017 publiceerde Quote een artikel over deze zaak. Op maandag 18 december 2017 verscheen in het NRC-Handelsblad en Trouw een artikel over deze kwestie. Ook in de regionale kranten De Gooi- en Eemlander, Haarlems Dagblad, IJmuider Courant, Leidsch Dagblad en het Noordhollands Dagblad verschenen die dag berichten over deze zaak.

- De fractievoorzitter van de Tweede Kamerfractie van de VVD, de heer Klaas Dijkhoff, heeft op dinsdag 19 december 2017 de Commissie Integriteit verzocht om de feiten in deze zaak te onderzoeken. Concreet zal de Commissie in deze zaak:

- a) **onderzoek verrichten naar de handelingen van de heer Wybren van Haga met betrekking tot de verhuur van zijn woningbezit in Amsterdam en**
- b) **beoordelen hoe deze handelingen zich verhouden tot zijn verantwoordelijkheid als Tweede Kamerlid en de Vuistregels Integriteit.**

- Op woensdag 31 januari 2018 heeft een gesprek plaatsgehad tussen de heer Van Haga en een afvaardiging van de Commissie Integriteit. Namens de Commissie waren aanwezig: W.I.I. van Beek (waarnemend voorzitter), mr. M.N. Kallen-Morren (lid) en mr. H.A. zur Lage-Simons (lid). Ter ondersteuning van de Commissie waren er twee medewerkers van het Algemeen Secretariaat van de VVD aanwezig: mr. M. Verplanke (notulist) en mr. R.P.J. Ritsema (notulist). Op verzoek van de heer Van Haga was aanwezig: mr. T. Schoorl (advocaat bestuursrecht).

- Op donderdag 8 februari 2018 verscheen een artikel op de website www.f-site.nl van de journalist de heer Ton F. van Dijk ("Integriteitsonderzoek naar VVD Kamerlid Van Haga bedreigt voortbestaan kabinet"). In dit artikel wordt geciteerd uit het niet-openbare concept gespreksverslag van het gesprek gehouden op woensdag 31 januari 2018 tussen de heer Van Haga en de Commissie Integriteit.

- Het Parool nam het bericht van www.f-site.nl over en opende ermee op haar voorpagina van vrijdag 9 februari 2018 ("Hard oordeel vastgoedbaas Van Haga"). In de Telegraaf van 9 februari 2018 verscheen ook een artikel over deze zaak ("VVD-vastgoedbaas Van Haga 'heeft schijn tegen' "). Op zaterdag 10 februari 2018 verschenen er in het Parool ("VVD-commissie heeft lastige taak") en in het Haarlems Dagblad ("Van Haga (VVD) verder in 't nauw") nieuwsberichten.

- Op zondag 11 februari 2018 om 21:00 uur 's avonds bracht het NRC-Handelsblad op haar website www.nrc.nl een groot artikel over de heer Van Haga. Dit artikel verscheen de volgende dag ook in de papieren edities NRC Next en het NRC-Handelsblad. In dit artikel wordt middels getuigenissen van een aantal huurders een vermeend aantal misstanden in de verhuur van woningen door de heer Van Haga besproken. Ook wordt de persoonlijke betrokkenheid van de heer Van Haga bij zijn woningverhuur besproken.

- Op maandag 11 maart 2018 verscheen een groot artikel (maandagprofiel) in het NRC-Handelsblad over de heer Van Haga: "Pandjesbaas en 'oorlogsvoerder' in de raad". In het NRC-Handelsblad van woensdag 13 maart 2018 bestede Tom-Jan Meeus in zijn column ("Vuiistregelshalfhartigheid") aandacht aan het woningbezit en het verhuur daarvan van het Tweede Kamerlid de heer Wybren van Haga.

II) Werkwijze Commissie Integriteit

Tijdens de 135e Algemene Vergadering van de VVD op 25 mei 2013 in Maarssen heeft het Hoofdbestuur de instelling en samenstelling van de Permanente Commissie Integriteit (hierna de Commissie) aan de leden gepresenteerd en bevestigd.

Op dit moment staat de Commissie onder de leiding (waarnemend) van W.I.I. van Beek. Leden zijn: mr. M.N. Kallen-Morren, mr. H.A. zur Lage-Simons, mr. H.J. Moraal en Th. Hoex MMO.

De Commissie adviseert VVD-leden over integriteitsdilemma's en is bevoegd om meldingen van (vermeende) integriteitsschendingen in ontvangst te nemen, te onderzoeken en daarover adviezen te verstrekken aan het Hoofdbestuur of andere VVD partijorganen. De Commissie neemt alleen schriftelijke meldingen in behandeling.

De Commissie opereert onafhankelijk van het VVD Hoofdbestuur en andere VVD organen en treedt niet zelf in de openbaarheid.

De Commissie Integriteit is een verenigingsrechtelijk orgaan. Zij mengt zich niet in straf-, bestuurs-, familie-, of arbeidsrechtelijke conflicten, maar gaat slechts na of de interne regels binnen de VVD zijn geschonden. Leidend hierbij zijn de Vuistregels Integriteit die in 2013 door het Hoofdbestuur zijn vastgesteld. De Commissie toetst of daarmee in strijd is gehandeld en of het publiek functioneren van betrokkenen in het geding is.

De Commissie heeft geen onderzoeksbevoegdheden anders dan dat zij haar oordeel kan baseren op feiten die reeds zijn komen vast te staan uit dossieronderzoek of naar aanleiding van door de haar gevoerde gesprekken met betrokkenen. Zij is geen rechtbank.

De Commissie mengt zich daarnaast niet in onderzoeken van andere instanties, maar kan de resultaten van externe onderzoeken wel betrekken in haar oordeelsvorming.

III) Reikwijdte van het onderzoek

Gelet op de werkwijze van de commissie zal zij zich beperken in het onderzoek naar de integriteit van de heer Van Haga op basis van de informatie die de Commissie heeft gekregen naar aanleiding van de berichtgeving in de media en het gesprek met de heer Van Haga op woensdag 31 januari 2018.

Ook meegenomen worden een tweetal door de heer Van Haga aangeleverde documenten. Het gaat om een bericht dat door de heer Van Haga op dinsdag 30 januari 2018 aan de Commissie Integriteit is verstrekt en om een door de heer Van Haga op donderdag 22 februari 2018 verstrekt bericht.

IV) Overzicht functies, nevenfuncties en aandeelhouderschappen van de heer Wybren van Haga

Politieke functies

- lid gemeenteraad van Haarlem, van 21 oktober 2010 tot 31 oktober 2017
- lid Tweede Kamer der Staten-Generaal, vanaf 31 oktober 2017

Nevenfuncties*

- Adviseur van Van Haga Invest BV, Van Haga Holding BV en W&J Holding BV en onderliggende BV's., vanaf 1 november 2017 tot heden, vergoeding van €1000, - per maand

Aandeelhouderschappen*

- Van Haga Invest BV (100%)
Van Haga Invest BV is de holding waaronder KennemerZorg BV, Sjopperdepop BV, Solar4u en Van Haga Capital BV vallen.
- Sjopperdepop BV (100%)
Vastgoed BV waarvan de aandelen gehouden worden door Van Haga Invest BV.
- KennemerZorg BV (65%)
KennemerZorg BV is een thuiszorg bv die thuiszorg levert in de omgeving Kennemerland. De aandelen worden gehouden door Van Haga Invest BV.
- Van Haga Capital BV (100%)
Holding BV uitsluitend ten behoeve van het houden van de aandelen in Vantage Post Holding BV. De aandelen van Van Haga Capital worden gehouden door Van Haga Invest BV.
- Solar4u BV (100%)
In deze BV vinden vrijwel geen activiteiten plaats. De aandelen worden gehouden door Van Haga Invest BV.
- Vantage Post Holding BV (18%)
Vantage Post Holding BV is een bedrijf dat software heeft ontwikkeld voor Oman Post. De aandelen worden gehouden door Van Haga Capital BV.
- Van Haga Holding BV (100%)
Holding BV zonder activiteiten.
- W&J Holding BV (33.33%)
BV met 9 Amsterdamse appartementen in eigendom, gedeeld bezit met twee partners ieder voor 1/3.

- Box 3

Verder heeft de heer Van Haga ongeveer vijftig verhuurde objecten in privé eigendom waaronder een hofje in Haarlem bestaande uit vierentwintig woningen.

* https://www.tweedekamer.nl/sites/default/files/atoms/files/nevenfuncties_22-02-2018.pdf

V) Overzicht van de onderzochte feiten

Overzicht van de door het Parool in het artikel van zaterdag 16 december 2017 genoemde 'feiten':

In de Amsterdamse huizen van het Tweede Kamerlid Wybren van Haga wonen te veel huurders zonder vergunning. Het gaat om zeven of acht woningen waarin te veel huurders zitten, zonder dat hij daarvoor een vergunning heeft. Het verbod op woningdelen aan meer dan twee personen is op 1 januari 2017 ingegaan. Van Haga heeft één vergunning binnen.

Van Haga is in mei gaan inventariseren hoeveel mensen hij in zijn huizen heeft, ook al golden de nieuwe regels toen al enkele maanden. Hij had gerekend op een overgangssituatie. Van Haga doet naar zijn mening veel om aan de nieuwe regelgeving te voldoen.

Overzicht van de door het NRC-Handelsblad in het artikel van maandag 12 februari 2018 genoemde 'feiten':

Ondanks het feit dat Van Haga zich heeft laten uitschrijven als bestuurder van zijn vastgoedbedrijven toen hij Kamerlid werd, is hij nog altijd persoonlijk betrokken bij de gang van zaken.

Van Haga heeft zeker zes adressen met meer dan twee huurders, maar hij onderneemt de eerste zeven maanden van 2017 niets. Hij rekent erop dat de gemeente zijn adressen niet zal controleren. Pas als hij naar eigen zeggen in september vorig jaar boetes ziet die niet op grond van overlast aan andere verhuurders zijn opgelegd, komt hij in actie.

Van Haga's omgang met zijn huurders heeft sporen nagelaten.

Reactie de heer Wybren van Haga:

De heer Van Haga geeft aan dat de nieuwe huisvestingsverordening na een rommelige aanlooperperiode vrij abrupt is ingevoerd. Er was geen overgangsregeling en de wethouder zei bij de invoering toe alleen te handhaven bij overlastsituaties. Er was daarom volgens de heer Van Haga minder urgentie om per direct aan de verordening te voldoen.

Toen duidelijk was dat de nieuwe regeling er aan kwam zegt de heer Van Haga alleen nog maar tijdelijke contracten te hebben gesloten en met huurders in gesprek te zijn gegaan over de ontstane situatie. Hij heeft de benodigde vergunningen aangevraagd en forse financiële investeringen gedaan om de woningen aan te passen aan de nieuwe regelgeving en waar nodig vervangende woonruimte te kunnen aanbieden.

De heer Van Haga geeft aan zelf een actieve positie in genomen te hebben ter bespoediging van de oplossing van het voorliggende probleem: geheel over laten aan het beheerkantoor zou zijn inziens te lang duren en het risico zou daarmee te groot zijn dat de situatie niet op tijd zou zijn opgelost.

De heer Van Haga is op eigen initiatief persoonlijk in gesprek getreden met een aantal huurders en ook met ambtenaren van de gemeente Amsterdam heeft hij rechtstreeks contact gehad. De heer Van Haga is van mening dat dit - ondanks dat hij zichzelf formeel heeft teruggetrokken – strikt juridisch wel mogelijk is.

De heer Van Haga heeft bij nagekomen bericht van donderdag 22 februari 2018 aangegeven dat zijn inziens de problemen bij de resterende zes probleemwoningen zijn opgelost.

VI) Beoordelingskader

Beginselverklaring VVD (2008)

De commissie neemt de volgende passage uit de Beginselverklaring mee in haar beoordeling van de kwestie:

“Vertrouwen vormt het uitgangspunt in de omgang van de overheid met burgers. De overheid is dienstbaar aan de burgers en aan hun vrijheden.”

Vuistregels Integriteit (2013)

Iedereen die binnen of namens de VVD een functie vervult dient dat integer te doen en is bereid om daarover continu op een transparante wijze te communiceren en verantwoording af te leggen. Verantwoording wordt intern afgelegd aan collega-bestuurders dan wel aan de vertegenwoordigende organen, maar ook extern aan organisaties en burgers voor wie bestuurders en gekozen volksvertegenwoordigers hun functie vervullen.

Dienstbaar

Uw handelen is altijd en volledig gericht op het belang van uw organisatie en de burgers die bij die organisatie betrokken zijn.

Onafhankelijk

Uw handelen wordt gekenmerkt door onpartijdigheid, dat wil zeggen dat geen vermenging optreedt met oneigenlijke belangen en dat ook iedere schijn van een dergelijke vermenging wordt vermeden. U geeft bij de besluitvorming aan in hoeverre het onderwerp u persoonlijk aangaat, indien de onafhankelijke oordeelsvorming in het geding kan zijn. Als er familie- of vriendschapsbetrekkingen of persoonlijke betrekkingen spelen met een aanbieder van diensten of zaken, dan onthoudt u zich van deelname aan de besluitvorming over het betreffende onderwerp. U neemt van een aanbieder van diensten of goederen geen geschenken, faciliteiten of diensten aan die uw onafhankelijke positie ten opzichte van de aanbieder kunnen beïnvloeden. Geschenken en giften die u vanwege uw functie ontvangt, worden gemeld en geregistreerd volgens de op u van toepassing zijnde regels. U bespreekt in de organisatie waar u deel van uit maakt uitnodigingen voor excursies en evenementen op kosten van derden.

Open

Uw handelen is transparant, zodat optimale verantwoording mogelijk is en de controlerende organen volledig inzicht hebben in uw handelen en uw beweegredenen daarbij. U doet opgave van uw financiële en andere belangen en van uw (neven)functies. U vervult geen nevenfuncties die een voorzienbaar risico vormen voor een integere invulling van uw functie. U bent transparant over uw declaraties. U declareert uitsluitend als de hoogte en de functionaliteit ervan kunnen worden aangetoond. U bent terughoudend bij het in rekening brengen van uitgaven die zich op het grensvlak van privé en publiek bevinden. U declareert geen kosten die al op andere wijze worden vergoed.

Betrouwbaar

Op u moet men kunnen rekenen. U houdt zich aan uw afspraken. U gaat zorgvuldig en correct om met informatie waarover vanuit uw ambt of functie beschikt. U houdt geen informatie achter, verstrekt geen informatie die vertrouwelijk of geheim is en maakt niet te eigen bate of ten bate van uw persoonlijke of zakelijke relaties gebruik van in de uitoefening van het ambt of de functie verkregen informatie.

Functioneel

Uw handelen heeft een herkenbaar verband met de functie die u vervult. U meldt het voornemen tot een buitenlandse of meerdaagse binnenlandse reis of een uitnodiging daartoe. U vraagt zich altijd af waarom derden u voor dit soort reizen uitnodigen. Het meereizen van uw partner naar en in het buitenland is voor eigen rekening, tenzij dit gebeurt op uitnodiging van de ontvangende partij en het belang van het bestuur of orgaan daarmee gediend is. Het verlengen van een buitenlandse dienstreis voor privédoeleinden komt voor eigen rekening.

Zorgvuldig

Uw handelen is zodanig dat alle organisaties en burgers op gelijke wijze en met respect worden bejegend en dat belangen van partijen op correcte wijze worden afgewogen.

Delen

Integriteit is geen keuze en zal daarom altijd bespreekbaar moeten worden gemaakt. U bespreekt het onderwerp integriteit in overleggen en meldt situaties waarbij de integriteit in het geding kan zijn. U spreekt ook anderen aan op mogelijk niet-integer gedrag en maakt de dilemma's bespreekbaar.

Ten slotte

In gevallen waarin de vuistregels niet voorzien of waarbij de toepassing niet eenduidig is, vindt bespreking van dit dilemma plaats. U kunt te allen tijde te rade gaan bij de Permanente Commissie Integriteit van de VVD.

VII) Overwegingen

Ten aanzien van het beoordelingskader

De Commissie wijst erop dat het domein van de integriteit een ander domein is dan dat van het strafrecht en het bestuursrecht.

Bij integriteit gaat het om (bestuurs)ethiek, dat wil zeggen om de vraag wat een onkreukbaar politicus wel of niet geacht wordt te doen. Een politicus hoort dat besef te hebben, ook zonder de vastgelegde Vuistregels Integriteit.

Dat geldt al sinds mensenheugenis, maar zeker sinds de minister van Binnenlandse zaken Ien Dales in 1992 het thema integriteit weer prominent aan de orde stelde, onder het motto “een beetje integer kan niet”.

De Commissie voegt daaraan toe dat een en ander moet worden gezien vanuit het perspectief van de burger. Die heeft recht op een onkreukbare overheid. Een politicus, bestuurder, ambtsdrager, is er niet voor zichzelf. De politicus is er om het welbevinden van de burgers te bevorderen. Deze burgers moeten kunnen vertrouwen op en vertrouwen hebben in de politicus.

In de VVD-beginselverklaring van 2008 is dit neergelegd in de volgende passage: “Vertrouwen vormt het uitgangspunt in de omgang van de overheid met burgers. De overheid is dienstbaar aan de burgers en aan hun vrijheden”.

De politicus wordt geacht zich net als iedereen aan de wet te houden. Het verschil met de gewone burger is daarbij, dat de politicus bij wetsovertreding of ander onwenselijk gedrag, naast de gebruikelijke mogelijkheid van sanctionering, het risico loopt van gezagsverlies. De politicus heeft een voorbeeldfunctie.

De Commissie toetst het feitencomplex aan het eigen partijrechtelijke beoordelingskader. Dat kan aldus leiden tot een andere beoordeling dan die door een (bestuurs)rechter gemaakt zou worden.

Er zijn veel gedragingen van bestuurders denkbaar die niet in lijnrechte strijd zijn met de desbetreffende overheidsregelingen, maar toch als onwenselijk gezien moeten worden in ethisch opzicht.

Het feitencomplex

In algemene zin merkt de Commissie op dat haar - voor zover zij dat uit het gesprek met de heer Van Haga en zijn nagestuurde berichten en de berichtgeving in de media heeft kunnen opmaken - van overtredingen of ernstig verwijtbaar handelen niet is gebleken.

De heer Van Haga heeft (uiteindelijk) veel in het werk gesteld om te voldoen aan de geldende verordeningen, zodat thans niet blijkt van overtredingen met betrekking tot zijn Amsterdamse vastgoedportefeuille.

Ten aanzien van de ernst en de verwijtbaarheid

In het verzoek van de heer Klaas Dijkhoff wordt de Commissie niet alleen verzocht om zich een oordeel te vormen over de in de pers naar voren gebrachte feiten, maar ook over de ernst en verwijtbaarheid daarvan.

De Commissie merkt hierbij op dat naar haar oordeel het domein van de integriteit van politici en van bestuurders in de openbare sector een ander domein is dan dat van het bestuursrecht en het strafrecht. Anders dan bij deze rechtsgebieden gaat het bij integriteitskwesties om bestuursethiek.

De politicus die op juridische gronden niet of slechts licht gestraft wordt, kan niettemin in ethisch opzicht een bijzonder scheve schaats rijden. In kwantitatief opzicht wellicht geringe kwesties, hebben in integriteitsopzicht, soms een grote – symbolische – betekenis. Verlies van gezag ligt snel op de loer. Anders dan bij het strafrecht en bestuursrecht is ook de schijn van ongewenst handelen dikwijls een graadmeter bij de integriteitsbeoordeling.

De beoordeling van het handelen of nalaten van een bestuurder geschiedt dan ook niet alleen op strikt juridische gronden, maar eerder op politiek en bestuurlijk ethische gronden, waarbij het begrip vertrouwen een rol speelt. Over de ernst en de verwijtbaarheid in het domein van de integriteit wordt verschillend gedacht. De Commissie merkt hierover op, dat dit moet worden beschouwd vanuit de burger. Een politicus wordt geacht dit als geen ander te beseffen. Op naïviteit in dit domein kan een bestuurder zich niet beroepen.

De Commissie merkt hierbij verder op dat naar haar oordeel de schaal van - en de wijze waarop de bedrijfsmatige activiteiten van de heer Van Haga plaatsvinden conflicteert met de functie van lid van de Tweede Kamer. Immers de omvang van de bedrijfsmatige activiteiten van de heer Van Haga doet vermoeden, c.q. wekt de schijn dat deze activiteiten te veelomvattend zijn om als nevenfunctie te worden aangemerkt.

Ook de sector waarbinnen de vermeende onregelmatigheden spelen, te weten de vastgoedwereld, is in het huidig tijdsgewricht, waarin de maatschappelijke discussie over verhuur van panden in de grote steden zeer actueel is, bovenmatig kwetsbaar voor problemen in het bestuurlijk politieke domein.

De problemen met betrekking tot de woningverhuur in Amsterdam door de heer Van Haga vormen daarbij niet het primaire probleem: het is een gevolg dat ontstaat uit de achterliggende problematiek van mogelijke belangenverstremming door de 'dubbele petten' van de heer Van Haga als politicus en ondernemer. Deze problematiek ontstaat doordat de heer Van Haga in twee werelden acteert, te weten die van het vastgoed en die van de politiek. Deze hoedanigheden zijn voor de buitenwereld niet goed te scheiden en kunnen mogelijk tegenstrijdige belangen creëren.

Ondanks het feit dat door de heer Van Haga thans formeel een scheiding van bevoegdheden tussen eigendom en beheer is aangebracht - waarmee hij zijn bemoeienissen op afstand zou hebben gezet - worden nog steeds bestuurs- en

beheershandelingen uitgevoerd en houdt de heer Van Haga zich nog steeds actief met de bedrijfsvoering bezig. Door het rechtstreeks benaderen van huurders en het rechtstreekse contact onderhouden met ambtenaren treedt de heer Van Haga nadrukkelijk naar buiten als vastgoedondernemer en daarmee buiten zijn bevoegdheden van 'slechts' eigenaar/aandeelhouder. Hierdoor wordt de formele scheiding van bevoegdheden teniet gedaan. Een politicus dient weg te blijven van zulke schijnconstructies.

De Commissie kan derhalve niet anders dan vaststellen dat thans een onwerkbare en onwenselijke situatie is ontstaan voor de uitoefening van de politieke functie van Tweede Kamerlid.

Kamerleden moeten immers in beginsel inzetbaar zijn op alle dossiers. De heer Van Haga is echter niet vrij om op meerdere dossiers het woord te voeren nu hij in deze dossiers zelf bedrijfsmatige activiteiten ontplooit en blijft ontplooien wanneer naar zijn eigen oordeel de omstandigheden daartoe aanleiding geven.

VIII) Conclusie

Op grond van het hierboven aangegeven beoordelingskader, het voorgelegde feitencomplex, de nadere overwegingen ten aanzien van het beoordelingskader en de reikwijdte van het onderzoek, alsmede op grond van de overwegingen ten aanzien van het feitencomplex als ook ten aanzien van de ernst en de verwijtbaarheid komt de Permanente Commissie Integriteit tot de volgende conclusie.

De fractievoorzitter van de Tweede Kamerfractie van de VVD, de heer Klaas Dijkhoff, heeft op dinsdag 19 december 2017 de Commissie Integriteit verzocht om de feiten in deze zaak te onderzoeken voor wat betreft de handelingen van de heer Wybren van Haga met betrekking tot de verhuur van zijn woningbezit in Amsterdam en hoe dit zich verhoudt tot zijn verantwoordelijkheid als Tweede Kamerlid, bezien in het licht van de Vuistregels Integriteit.

Ten aanzien van de handelingen van de heer Wybren van Haga met betrekking tot de verhuur van zijn woningbezit in Amsterdam oordeelt de Commissie als volgt:

Haar is nóch uit het gesprek met de heer Van Haga en zijn nagestuurde berichten, nóch uit de berichtgeving in de media, van overtredingen of ernstig verwijtbaar handelen gebleken. De heer Van Haga heeft (uiteindelijk) veel in het werk gesteld om te voldoen aan de geldende verordeningen van de gemeente Amsterdam.

Over hoe deze constatering zich verhoudt tot zijn verantwoordelijkheid als Tweede Kamerlid, concludeert de Commissie als volgt:

De Commissie is van oordeel dat het actief ontplooiën van bedrijfsmatige activiteiten op deze schaal als ondernemer niet te combineren is met het Tweede Kamerlidmaatschap. Naar de mening van de Commissie moet een Kamerlid vrij zijn van directe zeggenschap in bedrijfsmatige activiteiten.

Actief ondernemerschap in die zin dat sprake is van directe zeggenschap in de bedrijfsvoering, heeft het aanzienlijke risico dat het conflicteert met de noodzakelijke vrije oordeelsvorming als politicus. Zeker wanneer door de omvang van die bedrijfsvoering de grens van nevenactiviteit wordt overschreden en de - schijn van - hoofdfunctie overheerst.

Uit het feitencomplex zoals aangenomen door de Commissie blijkt dat de heer Van Haga ondanks de formele scheiding van bevoegdheden toch nog steeds bestuurshandelingen uitvoert, en zich rechtstreeks bezighoudt met de bedrijfsvoering van zijn vastgoed BV.

Alles overwegende is de Commissie van mening dat met continuering van de dubbelrol als actief ondernemer op deze schaal en Tweede Kamerlid het risico op een toekomstige integriteitsschending aanzienlijk is.

Zij is dan ook van oordeel dat de heer Van Haga een duidelijke en ondubbelzinnige keuze moet maken, ofwel voor het actieve ondernemerschap ofwel voor het Tweede Kamerlidmaatschap.

De keuze die de heer Van Haga zelf zal moeten maken is de volgende:

1. Die van een politicus met nevenfuncties op zeer beperkte schaal.

Hierbij dienen de bedrijfsmatige activiteiten zichtbaar en controleerbaar op afstand gezet te worden. Eigendom is daarbij geen probleem; bedrijfsvoering en beïnvloeding is dit wel.

Ofwel

2. Die van een ondernemer met een nevenfunctie in de politiek.

Dit laatste kan bijvoorbeeld als gemeenteraadslid, maar uitdrukkelijk niet als Tweede Kamerlid.

Of de heer Van Haga voor het maken van deze keuze alsnog de ruimte zal krijgen is aan het oordeel van de VVD Tweede Kamerfractievoorzitter.

Bij deze afweging is het naar het oordeel van de Commissie verstandig dat niet alleen de positie van de heer Van Haga een rol moet spelen, maar ook het aanzien van de VVD, de Tweede Kamer en de politiek als geheel.